

AVISA Grenseland

ET MØTESTED FOR AREMARK • MARKER • RØMSKOG

Marker feiret 50 år

I år er det 50 år siden Øymark og Rødenes ble til Marker kommune. En rekke små og store arrangementer har bidratt til å fokusere på jubileet. Det er ingen tvil om at det er et høyst levende lokalsamfunn som feiret. Til glede for store og små. Som disse ungdommene på skumparty i sentrum.

NR. 7 • SEPTEMBER 2014

AVISA Grenseland

SEPTEMBER 2014

Aremark

Innbyggere: 1.408
Areal: 321 km²
Kommunesenter: Fosby
Ordfører: Geir Aarbu (Sp)

Marker

Innbyggere: 3.596
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Kjersti Nythe Nilsen (A)

Rømskog

Innbyggere: 672
Areal: 183 km²
Kommunesenter: Rømskog
Ordfører: Kari Pettersen (KrF)

LEDER

Gratulerer, Marker kommune!

I år er det 50 år siden Marker kommune ble født. Det har vært feiret og markert ved flere anledninger. I høst ble en hel uke satt av til små og store arrangementer. Alle aldersgrupper ble tilgodesett med tilbud. En fin markering av et jubileum som viser at Marker har brukt de femti årene på en god måte. Marker kommune i dag fremstår mer solid og harmonisk enn noen gang. Det er bare å krysse fingrene for at Marker om et halvt århundre kan få feire sine hundre år – og det fortsatt som herre i eget hus.

Det er selvfølgelig utilsiktet, men likevel avstedkommer det noen refleksjoner når et jubileum for en kommunesammenlutning kommer midt oppe i en ny debatt om kommunestruktur. Debatten for femti år siden kunne være både hard og følelsesladet. Men med fasit i hånd kan vi slå fast at det som skjedde i 1964 var et fornuftsekskap. Resultatet har i det store og hele vært vellykket. Selv om noen ihuga «rønesinger» og «ømærkinger» fortsatt vil hevde at alt var bedre før.

I dag er debatten en annen. Den er styrt fra høyeste hold. Det er ulike meninger om færre og større kommuner er fornuftig eller ikke. Vårt inntrykk i Grenseland er at det er et klart ønske om å få lov til å være lykkelig som liten. Både Aremark, Marker og Rømskog har vist at de kan skape og drive gode og trivelige lokalsamfunn. De tre kommunene samarbeider, og det vil de fortsette med, til innbyggernes beste.

«Muligheter i Grenseland»

7. og 8. november arrangeres en norsk-svensk næringslivsmesse i Töcksfors. Målet er å øke samarbeidet og handelen over grensen. Marker kommune håper at mange lokale bedrifter melder seg på.

Selskap eller møte?

Delikate, lyse rom til leie i Lies selskapslokaler - midt i Ørje
Kr 1500,- for ukedager og kr 3000,- for fredag, lørdag og søndag.
Ideelt for mindre selskaper, møter og andre arrangement. Plass til 35 personer.
Kontakt: Telefon 932 68 226 eller epost: post@studsrud

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Messen er en minimesse, og den finner sted på Töcksfors Shoppingcenter. Bak tiltaket står Nordmarkens Næringsliv, Årjängs kommun, Marker kommune, Indre Østfold Utvikling og Grensekomiteen.

– Jeg håper at mange bedrifter her på norsk side finner det interessant å være med, sier Vidar Østenby i Marker kommune.

En spennende region

Hensikten med messen er å rette fokus mot en spennende region med store muligheter. Det finnes mange bedrifter på begge sider av grensen. Disse kan ha behov for å gjøre seg bedre kjent i nabolandet. Messen vil bidra til å gjøre bedriftene og deres produkter mer synlig. Den vil henvende seg til

innbyggere, kunder og andre bedrifter i regionen. Ikke minst med tanke på å sikre seg fremtidige medarbeidere.

– Vi ønsker at denne messen skal bidra til at næringslivet på begge sider av grensen styrkes og at det blir gjort enda flere forretninger over grensen. Da er det viktig at flere ser mulighetene som finnes, sier Vidar Østenby og kollega Marita Närtell i Årjängs kommun.

Messen legger opp til en liten stand for hver bedrift. Her kan det gjerne benyttes materiell bedriften allerede har. Det koster 2.500 svenske kroner å delta, en sum som bør være overkommelig for alle. Ikke minst med tanke på de mange tusen menneskene som vil besøke standen i løpet av de to dagene messen varer.

Avisa Grenseland er et felles organ for grensekommunene Aremark, Marker og Rømskog.

Utgitt av Grenseland Media AS
Redaktør: Øyvind Ottersen
Grafisk design: Byline AS

Besøksadresse:
Storgata 5, 1870 Ørje
Telefon: 468 24 777

E-post: oyvind.ottersen@grenselandmedia.no
Trykk: Amedia Trykk, Stokke
Forsidefoto: Øyvind Ottersen

Denne flotte gapahuken er på plass på friluftsområdet Tripperød i Aremark. Ordfører Geir Aarbu (t.v.) var mektig imponert over den jobben gjengen fra Innovi har gjort. Ved siden av ordføreren sitter (fra venstre) Jon Inge Gundersen, Ole Slaatsveen, Jørn Fjeld og Roar Kristiansen. På taket arbeider Marco Vredbregt (t.v.) og Robin Klund.

Ti nye gapahuker

På det flotte friluftsområdet Tripperød i Bjørkebekk er det kommet opp en flott, laftet gapahuk. Den er én av ti nye gapahuker, fra Halden i sør til Aurskog-Høland i nord.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Bakgrunnen for byggingen av de ti gapahukene er naturligvis å gjøre opplevelsene enda større i vår storslåtte natur. Gapahukene gjør det mulig å overnatte, enten du er kanopadler eller kommer til fots. Gapahukene er bygget på strategiske plasser langs Haldenvassdraget og i Rømskog.

Glad ordfører

Ordfører Geir Aarbu i Aremark

er glad for at dette prosjektet nå straks er ferdig.

– Dette gir friluftsfolket mange muligheter. Her på Tripperød er det et fint friområde som blir mye brukt. Med denne flotte gapahuken har området fått enda en attraksjon, sier ordføreren. Han testet den nye gapahuken, grillet pølser og koste seg i det fri sammen med gjengen fra Ørje-avdelingen til bedriften Innovi, som setter opp flere av gapahukene.

Pengegaver

– Dette er solide og tiltalende gapahuker. Hvem betaler for gildet?

– Totalt koster de ti gapahukene en million kroner. Vi har fått 700.000 kroner fra Gjensidigestiftelsen. Resten er det Regionalparken som står for, sier Geir Aarbu. Han kan i samme åndedrag fortelle at fylkeskommunen har bevilget sytti tusen kroner til toalett på Tripperød og et tilsvarende be-

løp til samme formål på Skjæra i Aremark.

De ti gapahukene fordeler seg slik:

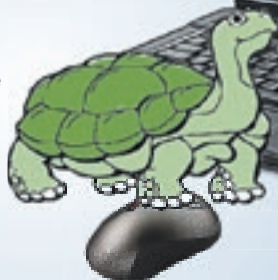
- Halden: Slippen i Tistedal og Brekke.
- Aremark: Tripperød og Vestfjellaveien.
- Marker: Kirkebyøya og Mosebyneset.
- Rømskog og Aurskog-Høland får også to gapahuker hver, men plasseringen er ennå ikke kjent.

Treig datmaskin?

TRENGER PC'N SERVICE?

- Vi kan oppgradere og få den raskere!
- Fjerning av virus/spyware
- Installasjon av antivirus
- Installasjon av programvare
- Salg av nye maskiner

Trenger du
mobilt bredbånd?
Vi forhandler Telenor og Ice

SluseByen D@ta AS

Tvillinggata 1 Ørje. Tlf. 69 81 20 15. E-post: post@slusebyendata.no

rørkjøp

GRANLI RØR AS

Vi tilbyr følgende:

- Nybygg
- Rehabilitering
- Service
- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Kloakkrensing
- Vannrensing
- Gassanlegg

Granli Rør AS

Nesveien 20, 1870 Ørje
Tlf: 69 81 12 71
Mob: 90 91 42 32
stig-erik.granli@granliror.no
www.granliror.no

NORGESFOR
ØST

BESØK VÅRE BUTIKKER:
Vi selger alt
i hageutstyr, hundefor, kattefor
og driftsmidler til landbruket

SLORAFOSS
Telefon: 63 85 46 60

ØRJE, Haldenveien 71
Telefon 69 81 49 40

TRØGSTAD
Telefon: 69 82 43 00

www.norgesfor.no

Tom Vidar Solberg fra Bjørkebekk var en av aremarkingene som stilte med egen stand på Elgfestivalen.

STUDSRUD
MALERMESTER

maling
våtrom
tapetsering
dekor
interiørdesign
flislegging
liftutleie
linoljemaling
antikvarisk
restaurering

1875
Mesterverk i 140 år
2015

Salg av linoljemaling og andre produkter til antikvarisk restaurering.
Dekorasjonsmaling

Sletta 11, 1870 Ørje. Tlf. 69 81 14 88. E-post: post@studsrud.no

MESTERVERK SIDEN 1875

www.studsrud.no

Henrik Sande var en av mange frivillige som sørget for at Elgfestivalen nok en gang kunne gjennomføres.

Elgfestival

Etter måneder med forberedelser er nok en Elgfestival i Aremark over. I tre dager til ende var det full pakke på festivalområdet ved Kirkeng. Kjente artister, blide mennesker og flott vær preget festivalen.

Store og små hadde trivelige dager på Elgfestivalen. Flott høstvær og mange aktiviteter fikk folk til å kose seg i Aremark.

Elgfestivalen hadde egen teaterforestilling for de minste. Disse to elgene hadde hovedrollen, og en rekke barn deltok med sang.

Disse jentene i 10. klasse utførte ansiktsmaling til inntekt for den forestående Polen-turen som avgangsklassen i Aremark hvert år arrangerer.

i flott høstvær

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Elgfestivalen blir arrangert annet hvert år. Den første festivalen var i 1998. Det har således blitt mange folkefester i Aremark på de seksten årene.

Kjente navn

Årets festival var bygget over sam-

me lest som tidligere. Forandringer har det selvsagt vært siden starten, men i grove trekk byr Elgfestivalen på konsert med et stort trekkplasser på fredagskvelden. Utstillere og ulike aktiviteter på lørdagen, etterfulgt av dans på kvelden. Avslutningsdagen har vært forbeholdt barn og familier.

I år var det Postgirobygget som

var attraksjonen på fredag. Mange hundre feststemte tilhørere lot seg underholde.

Lørdagen forløp med en jevn strøm av besøkende. De fikk se utstillere av ymse slag, de fikk teste den kjente elgburgen, og de fikk underholdning for store og små. På kvelden spilte selveste Ole Ivars opp til dans.

Søndagen viste seg å bli en publikumsfavoritt. På programmet sto festivalgudstjeneste, Gråtassforestilling for de minste og selvsagt åpne boder og ulike aktiviteter.

Hvor mange som besøkte Elgfestivalen i løpet av helgen har vi ikke tall på. Offisielle tall vil foreligge etter hvert.

– Skikkelig

Rømskog har med sin Barne- og ungdomsfestival virkelig **lagt gullegget**. Hver høst arrangeres festivalen på flotte Kørren. – Dette er skikkelig moro! Sitatet kunne vært hentet fra hvilken som helst barnemunn **på Kørren** denne dagen.

moro i Rømskog!

Nils Nilssen solgte æljhønn han har funnet i skogen.

Johanna Sande Øiestad koste seg med sukkerspinn.

Masse spennende å få kjøpt på frimarked.

Dyr er en sikker vinner blant barna.

Lars Johansson trollbandt de minste med litt Stubbefolk-teater.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Barne- og ungdomsfestivalen i Rømskog tiltrekker seg besøkende fra både fjern og nær. Mest nær, naturlig nok. Men vi traff både barn og voksne fra nabobygda Setskog, fra Bjørkelangen og fra Marker. Derfra kom ungdomsklubbleder Lars Johansson med atten ungdommer, og de koste seg selvsagt også. Litt merkelig at ikke enda flere «søringer» spanderte noen lørdagstimer i flott vær på Rømskauen. For slike festlige aktiviteter for de unge finnes ikke i resten av Grenseland.

Frimarked

Nytt av året var et stort frimarked. På en små og store bord hadde folk tatt med seg ting og tang for salg.

– Vi prøver dette i år. Da kan også de voksne finne noe interessant å gjøre mens barna leker, sa

kultursjef Elisabeth Wirsching, som ikke la skjul på at hun likte det hun så; glade mennesker i alle aldre i fri utfoldelse i Rømskogs utendørs storstue, Kørren.

Mange aktiviteter

Fritidsklubbleder Marianne Heen er den som trekker i de fleste festivaltrådene. Hun har også massevis av dyr hjemme på gården. Mange av dyrene tok hun med til Kørren, til glede for barna. Ikke minst er de fleste fascinert av lamaene, litt skrekkblandet fryd, kan man kanskje si. Men det er ingen grunn til å frykte de store, stolte dyrene. Ikke spytter de, heller. Det gjør de bare når de føler seg truet.

Barne- og ungdomsfestivalen hadde mye å by på. Foruten dyr og frimarked, var det selvsagt grillmat, ny-poppet popcorn og ikke minst favoritten sukkerspinn. Dessuten Stubbefolk-teater.

Selvsagt utført av tusenkunstner Lars Johansen. Den mannen kan alt og gjør alt!

Og så var det lekeapparatene, da. Oppblåsbare slott, rutsjebaner og annet snacks. Barn fra null til nesten hundre koste seg glugg i hjel.

Dagens höj dare

Dagens desiderte høydepunkt gjemmer vi til slutt: SKUMPARTY! Maken til suksess skal man lete lenge etter. Barn i alle aldre boltret seg i skum, akkompagnert av tidsriktig diskomusikk. Kliss våte ble de alle sammen, men hva gjør vel det? Været er varmt og deilig, og noe må man ofre for å ha det fryktelig morsomt.

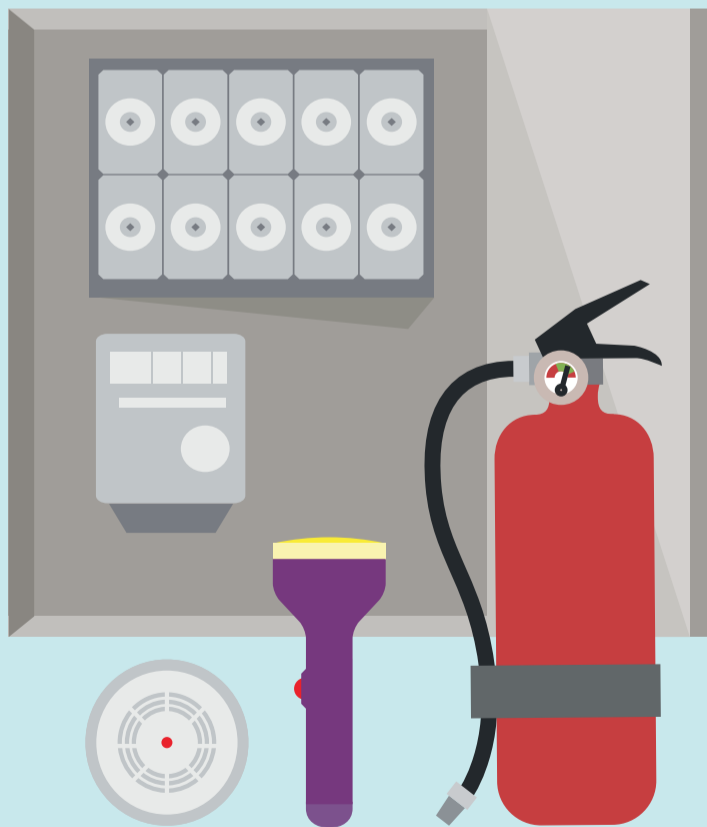
Om Rømskog kan garantere skumparty også neste år, vil festivalen allerede nå være sikret publikumssuksess igjen. Ryktene om skumpartyet vil gå som «ild i tørt skum» over hele Grenseland og vel så det.

Årets førsteklassinger

Dette er årets førsteklassinger ved Rømskog skole. Bak fra venstre kontaktlærer Anne Gangnes Kleiven, Karl-Tobias Frosterud, Kristoffer Lauritzen Høisveen, Lars Vijlbrief, Simen Kragtorp Aarstad og Timothy Øvre. Foran fra venstre Ida Haugen, Ronja Ludvigsen og Ingrid Margrethe Moen-Helgesen. Foto: Rune Jørgensen.

Første klasse i Rømskog

God nyhet til deg som er under 35 år og skal forsikre boligen din!

Forsikrer du boligen din hos oss i 2014, spanderer vi sikkerhetspakken vår på deg.

Pakken inneholder:

- el-kontroll, utført av sertifisert montør (forutsetter utbedret og godkjent anlegg)
- brannslukkingsapparat (6 kilo, skum)
- tre seriekoblede røykvarslere med display
- brannteppe
- guidelight (rømningslys, nattlys og lommelykt i ett)
- personlig rådgiver

Tilbudet gjelder kontorene våre i Mysen, Ørje, Hobøl, Rakkestad og Andebu

Indre Østfold og Andebu Gjensidige Brannkasse
gjensidige.no

Første klasse i Marker, 1 A

Dette er klasse 1A ved Marker skole. Bak fra venstre kontaktlærer Ola Krystad, Alma Tomine Siljeholt Buer, Stella Martinsen Westlie, Cesilie Hansen, Hana Elmi Abbas, Pernille Hovland, Mina Sofie Storløs, Jet Tuithof, Thea Moen, Simone Arnesen, Otilie Goldsack Riiser, lærer Mette Mehlum.

Foran fra venstre Henrik Johansen, Thor Christian Surlandsen, Johan Casper Svingen, Birk Johan Neset, Daniel Quirol Hårstad, Lars Kristian Storløs, Linus Hattestad, David Sætra, Magnus Moseby, Max Møllhausen Herrstrøm, Alexandru Pelin, Storm Leon Hjerpeton Almstad. Foto: Øyvind Ottersen.

Første klasse i Marker, 1 B

Dette er klasse 1B ved Marker skole. Bak fra venstre kontaktlærer Hilde Fosser Jaavall, Milla Sofie Heed Jensen, Selma Marie Bjerke, Kristian Saxe Buer, Odion Andreas Husebråten Frøne, Halvor Grydeland Ek, Vivien Studsrud, Adam Mathias Jansson, Tiril Westlie, Nerea Cazaux Bjørby, Amalie Kristin Bergersen, Oda Madelen Syversen, lærer Mette Sandvig Ruud. Foran fra venstre Emma Nathalie Syversen Hanssen, Max Krystad, Mathilde Slupstad Orderud, Teo Studsrud, Kasper Wiik Lintho, Jørgen Moen, Oliver Søby, Kaspian Kolnes, Isak Sandli-Ødegaard og Leah Aimée Jessesen. Foto: Øyvind Ottersen.

Første klasse i Aremark

Dette er årets førsteklassinger ved Aremark skole. Bak kontaktlærer Mette Marit Grønmyr (t.v.) og assistent Hege Holth.

Andre rekke fra venstre Linnea Aanonsen, Amalie Hansesæter Wiig, Maria Fiona Angela Raya, Rikke Bredholt, Jens Petter Egidius Due, Adrian Alexander Johansen, Sara Marie Lund, Elise Spolén Ulsrød, Ragnhild Smaadahl, Jenny Bertine Kraft, Gustav Nordhavn Kilen.

Foran fra venstre Hans Jacob Rostad, Julian Osenbroch, Marcus Andre Bergstrøm og Ida Stensrud Jillnevik. Foto: Øyvind Ottersen.

La stå!

Ny bok fra Silvia Henriksdóttir

Silvia Henriksdóttir fra Færøyene, de siste årene bosatt i Aremark, kommer i disse dager ut med sin andre bok, «Djevelen kan ikke lese». Det er en fiksjon med handling fra Halden-distriktet.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Silvia Henriksdóttir vokste opp på Færøyene. Hun studerte i Danmark og har norske aner. I mange år har hun vært bosatt på våre kanter. I dag bor hun i Kvisler i Aremark.

Debutboken kom i 2012. «Si at du lyver» er en selvbiografisk roman med et alvorlig tema; overgrep i kristne miljøer. Romanen vakte stor oppsikt, ikke minst på Færøyene der handlingen i hovedsak utspilte seg.

Fiksjon

Nå foreligger Silvias andre bok. Det er en ren fiksjon, men skal man dømme etter nedenstående beskrivelse fra forlaget, finnes det likhetstrekk mellom forfatteren og bokens hovedperson.

Blant annet dette skriver forlaget om «Djevelen kan ikke lese»:

«Randi flytter fra Færøyene til Halden og har lite eller ingenting med seg. Hun prøver å finne seg til rette i en nesten tom leilighet og

begynner i jobb på forskningsinstituttet. Faste rammer. Rutiner. En sjef og snart en venn hun kan være lojal mot. Men Randis netter bærer en annen fortelling. Fragmenter av minner forfølger henne både i våken tilstand og i drømme. Du blir samfunnet du er del av.

Randi former sin erfaring til en underfundig fortelling hvor drap, etterforskning og overgrep er viktige elementer.»

Silvia Henriksdóttir har gitt ut sin andre bok. Foto: Øyvind Ottersen.

Marker
sparebank

Årgangssparing =
Ekstra penger som
pensjonist, rett og
slett

Sjekk hvor mye ekstra du kan få i pensjon på www.lokalbankene.no eller ta kontakt med oss på telefon 69 81 04 00 for en spareprat

En alliansebank i eika.

HØSTFERIE- AKTIVITETER I MARKER

Nask eller bli knepet

søndag 28. september kl. 18.-20.30
Påmelding: www.ukh-marker.no
Pris: GRATIS!
Max antall: 30

Jakten på Ørje

mandag 29. september kl. 16.-19.
Påmelding: www.ukh-marker.no
Pris: 20 kr, medlem
40 kr, ikke medlem
Max antall: 30

Filmmaraton (Pirates of the Caribbean)

tirsdag 30. september kl. 09.-21.
Påmelding: www.ukh-marker.no
Pris: 150 kr, medlem
200 kr, ikke medlem
Max antall: 25

4kanta øyne (filmmaraton/LAN/døgning)

tirsdag 30. september kl. 21.-onsdag 1.
oktober kl. 09.
Påmelding: www.ukh-marker.no
Pris: 150 kr, medlem
200 kr, ikke medlem
Max antall: Så mange som ønsker

Villmarkstur med Degnes

Vandretur med overnatting
torsdag 2. oktober-lørdag 4. oktober
10 plasser
Gratis!

Høstpakke 1

Nask eller bli knepet + jakten på Ørje +
Filmmaraton
Pris: 150 kr, medlem
200 kr, ikke medlem

Høstpakke 2

Nask eller bli knepet + jakten på Ørje +
4kanta øyne
Pris: 150 kr, medlem
200 kr, ikke medlem

Insanepakke

Nask eller bli knepet + jakten på Ørje +
filmmaraton + 4kanta øyne
Pris: 250 kr, medlem
350 kr, ikke medlem

1964-2014

Midt i «beste sendetid» tok ordfører Kjersti Nythe Nilsen oppstilling i Storgata på Ørje. Det er høstmarked. Flott vær, massevis av glade mennesker. Ordføreren, blid, smilende og uhøytidelig, har krone på hodet og et provisorisk ordførerkjede. Hun gjør seg klar til bursdagstalen til folket.

«I år feirer **Marker** kommune **50 år**»

Her er ordføreren glade budskap i anledning Marker kommunes 50 år:

«Det er i år 50 år siden kommunene Rødenes og Øymark ble slått sammen til en kommune og som da fikk navnet Marker. Da hadde både Rødenes og Øymark vært selvstendige kommuner i 60 år, helt siden rundt 1900 hvor det da ble gjort kommunedelinger. Øymark ble delt fra Aremark og Rødenes ble delt fra Rømskog.

Markir

Navnet Marker kommer av det norrønske «Markir», som betyr skogbygdene og som også i dag en er god betegnelse på kommunen vår. Vi er fortsatt omgitt av skog, og det drives i dag som for 50 år siden både skog- og jordbruk i vår kommune.

Og i år, 50 år etter forrige store kommune-reform, er vi igjen i gang med å diskutere om vi er for mange kommuner. Hvor mange som skal slås sammen til en kommune eller om det er noen som fortsatt kan være den kommunen man er. Spørsmålene er de samme i dag som for 50 år siden, og det er i dag like mye følelser rundt dette temaet som det var for 50 år siden.

Mye har skjedd

Grendeskolen er borte, det samme er de små handelssentrene som både Rødenes og Øymark hadde. Dette er sentralisert til Ørje. Nå, som den gang, er Ørje knutepunktet og handelssenteret mellom våre to sjøer, noe kommunevåpenet symboliserer med sine to tømmerhaker som nettopp avspeiler kommunens to deler, nemlig Rødenes og Øymark. Borte er all tømmerfløting som skapte mange arbeidsplasser rundt om i kommunen vår, Ei8 er lagt utenom Ørje sentrum, det er bygd nye forretninger, nytt kom-

munehus og nytt alders- og sykehjem, som i dag blir kalt bo- og servicesenter

Ja mye har skjedd, og det til det positive. Vi har fått en ny og god skole, ett godt bo- og servicesenter, nye boligfelt, Ei8 skal utbedres, og vi har og er i ferd med å skape turisme ut i fra kanalen og dens fløtnings- og industrihistorikk.

Store forandringer

Dette er noen av de forandringene som har skjedd i vår kommune. Her og i resten av landet og verden har det vært en enorm utvikling på flere områder som har en påvirkning på oss.

I dag har alle radio, tv, bil, sykkel, vaskemaskin, oppvaskmaskin. Det er ingen ende på hvor mange hjelpeartikler vi har til hus og hjem. Det har vært og er en revolusjonerende utvikling i industrien. Fra at det meste før ble gjort manuelt til i dag da det meste er automatisert. Dette har gjort at unge i dag må skaffe seg en utdanning for å få jobb, mens man før, hvis man var var skolelei, kunne få en jobb på en fabrikk. Det er også slik at for bare noen år siden sendte vi brev og postkort til hverandre, men i vår data-alder sendes dette nå elektronisk. Med andre ord; vi får vite og se det samme som de personene som sender gjør og nesten i samme øyeblikk. Kort sagt vi har hele verden inne i stua vår hver eneste dag.

Bevart identiteten

Tross dette «mediasamfunnet» har Marker-samfunnet klart å holde på sin identitet som ett godt og nært lokalsamfunn. Dette kan vi takke alle våre innbyggere for. Jeg tror jeg vil kunne påstå at vi er en av de beste i klassen når det gjelder frivillighet. Vi har forretnings- og næringsliv som bidrar, vi har mange lag og foreninger som hver dag står på og gjør vår kommune god. Alle disse frivillige, om det er gamle eller unge, står på for sin forening eller i fellesskap, noe som

kommer oss alle til gode. De møter opp når det er ulike arrangementer, og de støtter opp om ulike aktiviteter og arrangementer med en dugnadsånd som mange misunner oss.

Flerkulturelt

Marker har også fått mange nye innbyggere fra andre kulturer. Jeg kan nevne land som Litauen, Romania, USA, Spania, Filippinene, Eritrea, Thailand, Somalia, Kosovo, Syria, Polen, Nederland. Alle har de gjort at vår kommune nå er blitt mer fargerik og ikke minst flerkulturell. Så vi kan vel si at i vår kommune er vi en liten bit av verden.

Jeg håper at vi også de neste 50 årene klarer å holde fokus på det fine samholdet, frivilligheten og dugnadsånden som vi har i dag. At vi fortsatt kan si at vi har en god skole, godt bo- og servicesenter, gode tilbud og gode innbyggere.

Jeg gratulerer oss alle med at kommunen vår er 50 år».

Værgudene må være begeistret for **høstmarkedet i Ørje**. For nok en gang sørget de for strålende sol og gode temperaturer. Dette til glede for kremmere og andre arrangører, men ikke minst for det store antall mennesker som strømmet til sentrum denne lørdagen.

Lokale kunstnere stilte ut bilder gjennom hele jubileumsuka.

Masse folk i Storgata i Ørje.

«Sydenstemning» i Ørje

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Høstmarkedet i år var litt annerledes enn tidligere. Dette fordi det falt sammen med feiringen av at det er femti år siden Marker kommune så dagens lys.

Kake og sang

For å ta det siste først: Jubileumsfeiringen bød på gratis sjokoladecake, dekorert med jordbær, til alle. Ordfører Kjersti Nythe Nilsen var blant dem som delte ut kake. En hyggelig oppgave, for ordføreren stortrives blant glade mennesker. Ordføreren holdt også tale til innbyggerne, en tale vi gjengir på annen plass i denne utgaven av AG.

Markers tusenkunstner Lars Johansson trakterte gitaren og var forsanger da alle tilstedeværende ble mer eller mindre frivillig dratt inn i bursdagssangen. For en 50 års jubilant må det naturligvis synges for.

Frimarked og tivoli

Så var det høstmarkedet, da. Handelsstanden, nok en gang med Trine Nilsen og Kari Christensen som rivjern, bød på massevis for en hver smak. Frimarked helt fra banken til Uttersrudgården. Varme vafler, pølser, sjokolade og selvsagt massevis av annet snadder. Og gode tilbud på store og små varer. Inne og ute.

De aller minste var neppe opptatt av handel.

De ble trukket til tivoliet på torget, som fluer til et fluepapir. Karuseller og mye annen moro gikk rundt og rundt og opp og ned. Til hvinende hyl fra barnemunn og fornøyde foreldre som ser sine små storkose seg.

Høstmarkedet i Ørje er en fint og trivelig arrangement som får folk til å møtes. Det er slikt som gjør livet i et lokalsamfunn ekstra trivelig. Årets utgave var nok en gang svært vellykket. Vel blåst, og takk for innsatsen – alle som gjør et slikt arrangement mulig. Det er ingen liten jobb å organisere. Om noen skulle tro det.

1964-2014

Jubileumskake til alle - servert av ordfører Kjersti Nythe Nilsen.

Tivoli er alltid en slager blant de minste.

Frimakedet bød på et utrolig stort utvalg av ting og tang.

Lokale kremmere hadde en stri tårn med å ta unna strømmen av kunder. Her fra Mosbæk der Eilif og datteren Kari står på for fullt.

Feiret med Marker-kake

Flotte bløtkaker med kommunevåpen ble servert på Marker Bo- og Servicesenter der man markerte Markers 50 års jubileum.

Marker Bo- og Servicesenter er kommunens flaggskip innen eldreomsorgen. Det er ti år siden senteret ble åpnet, og i dag brukes det flittig av både beboere og innbyggerne for øvrig.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I forbindelse med feiringen av at det er femti år siden Marker kommune så dagens lys, ble det arrangert en høytidelig markering på «bo- og service». Der var ordfører Kjersti Nythe Nilsen selvsagt på plass. Hun fortalte litt om historien, og mange av tilhørerne husket godt tiden før kommunene Rødenes og Øymark gikk sammen til den nye storkommunen Marker.

Kommunekake

Arrangementet var naturligvis ment å være en god kombinasjon av hygge og mimring. Kommunen vartet opp med spesiallagde marsipankaker, dekorert med kommunevåpen i helt korrekt blåfarge. Kakene gikk unna, og de mange fremmøtte i foajeen koste seg og pratet om tiden både før og etter kommunesammenslutningen i 1964.

En morsom-
mere gave
kunne Marker-
ungdommen
neppe ha fått.
Skumpartyet
ved rådhuset
en frisk
fredagskveld i
september ble
en pangsuksess.

ØYVIND OTTERSEN,
TEKST OG FOTO

Marker kommune hadde én klar målsetting i forbindelse med feiringen av kommunens 50 år: Alle innbyggerne, uansett alder, skal få noe å glede seg over.

Hva gjør man for ungdommer i de tidlige tenårene? Et glupt hode, eller kanskje det var flere, kom på ideen om å arrangere skumparty. Det koster litt ekstra, men kommunen fikk hjelp av en alltid velvillig Marker Sparebank. Og vips var skum, lys, DJ og grillmatkokker på plass.

Strålende ungdommer

Noen som sier at ungdom er blaserte og ikke lette å blidgjøre? Feil! På parkeringsplassen ved Marker rådhus denne kvelden var det et imponerende fremmøte av ungdommer. Og sjelden eller aldri har vi sett så mange blide og glade ansikter. Ungdommene hadde det aldeles fortreffelig. Kliss våte, fulle av skum. Men like blide.

– Kaldt?

– Ja, jo. Men det gjør ingen ting. Da går vi hjem og skifter. Så kommer vi tilbake. Det holder på helt til klokka elleve.

Sa ungdommene. Smilte, lo og kastet seg inn i det diskofylte skumhavet som skiftet farge hele tiden.

En bedre jubileumsgave kunne ikke ungdommen ha fått.

PS! Ungdom i Aremark og Rømskog ble også invitert. De kan angre på at de ikke dukket opp. For dette var bare helt fantastisk!

Skummende «gave»

Ingen tvil om at skumparty var populært.

1964-2014

til de unge

Fem jenter som strålte om kapp. Våte, kalde, men hva gjør vel det!

Roy Heyerdahl fra Marker Historielag viste bilder og fortalte om Marker kommunes femti år. En lydør forsamling koste seg med nostalgiske tilbakeblikk fra et kjent og kjært nærmiljø.

Nostalgisk tilbakeblikk

I forbindelse med kommunejubileet viste Marker Historielag en rekke gamle bilder for både et ungt og et godt voksent publikum.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I foajeen på Marker Bo- og Servicesenter ble først 7. klasse ved Marker skole invitert til en lysbildefremvisning. De unge fikk se og høre om hvordan det en gang var, men også hvordan ting er i dag. Bildene er hentet fra his-

torielagets meget fyldige og gode bok «Marker 1964-2014 – Ei bygd i utvikling».

Nostalgi

Et par timer senere ble samme seanse gjennomført for et langt mer voksent publikum. Med kyndige kommentarer fra historielagets

Roy Heyerdahl, fikk publikum se og høre om stort og smått fra de femti årene som storkommune. Morsomt for de aller fleste, for her var det mange bilder som vekket gode minner. Og ikke minst et gjensyn med mennesker de fleste har eller hadde kjennskap til. Flere av de fremmøtte fikk til og

med se seg selv i en langt yngre utgave.

Et fint arrangement som på en variert og god måte fikk vist hvilken rivende utvikling både Marker kommune og samfunnet for øvrig har vært igjennom på de femti årene.

Femti år som «storkommune». I 1964 ble det gjennomført en stor kommunereform i Norge. Her i Grenseland førte det til at Øymark og Rødenes ble slått sammen. Det nye kommunenavnet ble Marker.

Ingvar Bakken var Øymarks siste og Markers første ordfører.

Lars Krog var den siste ordføreren i Rødenes.

Det var folkefest i Rødenes da Krokksundbrua ble åpnet i november 1964. Det sies at Rødenes, med en velfylt kommunekasse, skyndte seg å forskuttere byggingen av brua, slik at «fattige» Øymark ikke skulle få kloa i rønes-pengane ved en kommunesammenslutning.

Tilbakeblikk på historien

Bildetekst xxx

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Marker Historielag har gitt ut en imponerende bok som tar for seg de femti årene siden Marker kommune så dagens lys. Boken «Marker 1964–2014 – Ei bygd i utvikling» går grundig til verks. Her er en rekke interessante bilder, både nye og gamle. Og mange temaer er berørt. Alt fra politikk til dagligliv. For «innfødte» bør boken være obligatorisk lesning. For alle oss andre gir den et spennende innblikk i den utviklingen både Marker og resten av verden har sett de siste femti år.

Mange følelser

Da Øymark og Rødenes ble slått sammen, hadde det gått omtrent seksti år siden man gikk motsatt vei. Rundt 1900 ble Rødenes delt

fra Rømskog, mens Øymark ble delt fra Aremark.

Nå har storkommunen Marker eksistert i femti år. Fortsatt er det rønesinger og ømærkinger, men de lever godt sammen. Og handels-senteret Ørje er styrket. Kommunen har gjort mye for å skape en stor, lykkelig kommune av det som en gang var to små, lykkelige kommuner.

Ingvar Bakken

Ingvar Bakken ble den nye storkommunens første ordfører. Han var også stortingsmann og Øymarks siste ordfører. Den siste ordføreren i Rødenes var Lars Krog.

«Ekteskapet» mellom Øymark og Rødenes er betegnet som et «fornuftsekteskap. Selv om følelsene var både mange og sterke, er

de fleste enige om at det var den rette veien å gå. Spesielt Rødenes manglet et sentrum, og med Ørje midt i den nye storkommunen, fikk Marker et naturlig midtpunkt. Ørje har siden sammenslutningen utviklet seg voldsomt. Det er blitt et moderne handelssentrum. Industri har kommet og gått. Ei8 er en naturlig ferdselsåre, og vassdraget med slusene er nå brukt til rekreasjon. Tømmerfløtingen opphørte tidlig på 1980-tallet.

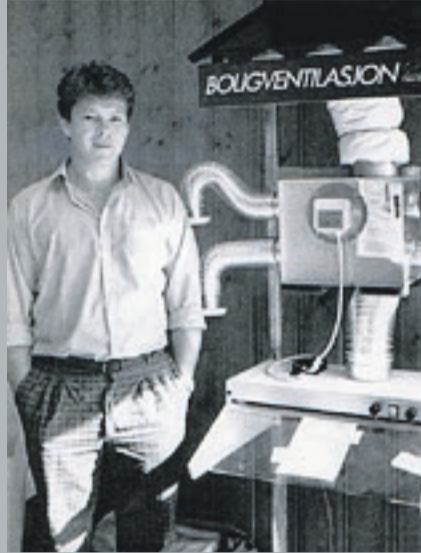
Marker kommune fremstår i dag som en solid og harmonisk kommune. Folk fra både nord og sør, øst og vest i bygda jobber for hverandre. Hvordan det har blitt slik kan og bør man lese mer om i Marker Historielags bok.

Som en liten smakebit bringer vi her noen av bildene fra boka.

1964-2014

I Rødene var det blant annet eget postkontor på Børresrud, der det også var butikk. Her ser vi fra venstre Tore Aaseby Pedersen, Berthe Bye og Øyvind Rakkestad.

Pål Martinsen var en av flere fremgangsrike markinger som sørget for å utvikle det lokale næringslivet. Det startet som Finn Martinsen A/S. I dag heter bedriften Flexit.

Otteid var lenge et blomstrende lokalsamfunn i søndre Øymark. Eget landhandleri og eget postkontor. «Kjøpmann» Randi Bakke var sentral i bygda.

Kronprinsparet koste seg om bord i D/S «Engebret Soot» under et besøk i Haldenkanalen i november 2001. Her sammen med daværende ordfører Agnar Husebråten (t.v.) og kommende ordfører Stein Erik Lauvås.

Rundkjøringen ved rådhuset i Ørje ble bygget på 1990-tallet og var den aller første rundkjøringen i Indre Østfold.

Det første kommunestyret i den nye storkommunen Marker: Bak fra venstre Kristian Grislingås, Willy Olsen, Kristian Huset, Herman Bjørnstad, Thorstein Kinn, Øistein Hansen, Petter Hermanseter, Enok Labråten, Th. Wiig. I midten fra venstre Emil Hellgren, Thorvald Krosby, Håkon Krog, Håkon Mosbæk, Per Krog, Nils Wikeby, Gudmund Nilsen, Johan Nybo, Randi Grini. Foran fra venstre Odd Degnes, Martin Nakkim, Sigurd Hermanseter, Leif Fjeld, ordfører Ingvar Bakken, Halfdan Engsråten, Hans Halvorsrud og sekretær Odvar Holt.

I strålende høstvær kommer en ung mann på 81 år lett joggende mot oss. Ikledd t-skjorte og ola-shorts. Vi er på nydelige Skogstad gård i Rødenes. Her «regjerer» Nils Skogstad og kona Liv.

Nils Skogstad er uforskammet sprek, sine 81 år til tross. Den mangeårige ordføreren husker godt Marker kommunes «fødsel» i 1964. – Det var mange sterke følelser den gang, men vi hadde egentlig ikke noe valg, sier han.

«Ingen kjenner Marker bedre»

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Alltid smilende, alltid imøtekommende. Nils Skogstad er Mr. Marker. Han kjenner historien og lokalsamfunnet bedre enn de fleste.

Det er mye vi kan og bør snakke med Nils Skogstad om. Men denne gang gjelder det kommunesammenslutning. Ikke den som truer oss i dag, men den som var for femti år siden. Nils var ikke politisk aktiv i 1964, men han var godt voksen og husker meget vel hvordan stemningen var. Senere ble han Marker-ordfører. En svært populær sådan.

Skogstad gård ligger midt i hjertet av Rødenes øst. Der vokste Nils opp. Faren var en velkjent flyktninglos fra krigens dager. En eventyrlysten Nils dro til Canada der han jobbet i to år; på farm og som tømmerhogger. Kjæresten Liv kom over, og de giftet seg «over there». Etter hjemkomsten i 1959 hadde de noen «upolitiske år» før begge kastet seg inn i politikken. Nils i Marker, Liv i stor grad på fylkesplan. I dag er begge ute av politikken, men følger nøye med på det som skjer.

Fornuftsekteskap

Nils Skogstad betegner sammenslåingen av Rødenes og Øymark som et fornuftsekteskap.

– Den store kommunereformen i 1964 førte til at Norges 744 kommuner ble til 454, sier han.

I dag er det 429 kommuner i Norge. Regjeringen har som mål at det skal bli 100.

– Hos oss ble to til én. Det var greit, selv om ikke alle mente det den gang. Men begge kommunene var små. Øymark hadde Ørje. Rødenes hadde ikke noe typisk sentrum, selv om vi hadde Kroksund der ligningskontor og kommunekontor lå. Kommunestyremøtene, derimot, ble holdt på Klokkerud ved Krone. I Rødenes brukte vi Ørje som sentrum, men det gikk et skille nord i bygda. Der var de ihuga motstandere og reiste heller til Mysen i protest. Det holdt de på med lenge etter at Marker ble til.

– Var Rødenes litt annenrangs?

– Ja, jeg tror nok mange følte det slik. Det var flere folk i Øymark, og de hadde altså Ørje. Men folk i Rødenes innså nok ganske raskt at Rødenes ikke kunne forbli egen kommune. Delt i øst og vest, med vassdraget i mellom og ingen infrastruktur å møte fremtiden med. Det ville bli veldig dyrt å utvikle Rødenes på egenhånd.

– Men vi fikk bygget Kroksundbrua. Det skjedde fort. Mange sa det rett ut at det måtte gjøres slik at ømærkingane ikke skulle få kloa i pengene våre, sier Nils Skogstad.

– Var Rødenes rik og Øymark fattig?

– Nei, Øymark var ikke fattig, men mindre velstående enn Rødenes.

Stortinget bestemte

– Hvor mye hadde menigmann å si i denne saken?

– Det var Stortinget som bestemte. Det eneste

vi fikk lov til å bestemme var det nye kommunenavnet. Det skapte strid. Man prøvde seg med Aursmark og Øymark. Men nei. Å beholde det ene eller det andre ville ikke gått, og det eneste fornuftige var å komme opp med noe nytt. Da ble det Marker.

Ordfører

Nils Skogstad har alltid vært samfunnsinteressert. Han ble valgt inn i kommunestyret i 1972, ble varaordfører i 1976 og satt som ordfører fra 1980 til 1999.

– Med fasit i hånd – hvordan har Rødenes og Øymark kommet ut av kommunesammenslutningen?

– Ingen av oss hadde noe valg. Nå i ettertid vil jeg si at vi har klart å beholde særpreget i begge de tidligere kommunene. Og vi har fått til et trivelig sentrum på Ørje. Marker er ettertrykkelig plassert på kartet, på en positiv måte. Det har vært femti år med en jevn og positiv utvikling, selv om det gjennom årene også har vært mye jobb og noen nedturer, sier Nils Skogstad. Han håper at den forestående kommunereformen vil fare varsomt frem med små og idylliske kommuner som Marker.

– Vi har vist at vi fint klarer å skape gode og trygge lokalsamfunn slik vi er i dag.

Soot-spelet hadde stand under «Marker 50 år». Ordfører Kjersti Nythe Nilsen (t.v.) hørte interessert på hva prosjektleder Anneli Solli og Alexander Rambøl Dybvik hadde å fortelle om storsatsingen. Foto: Øyvind Ottersen.

Henning Kvitnes skal skrive musikken og spille rollen som tømmerfløter når Soot-spelet vises på Ørje i juni neste år. Foto: Raymond Mosken.

Kvitnes-musikk til Soot-spelet

Når Soot-spelet vises i Ørje sluser til sommeren, blir det en satsing som savner sidestykke i Marker. Noen av landets fremste artister og kunstnere deltar, og arrangøren stiler høyt; dette skal bli en riksbegivenhet.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Henning Kvitnes fra Halden skal skrive musikken. Det i seg selv borger for kvalitet. Kvitnes er en av landets fremste singer-songwriters. Dessuten er han en ekte arbeidervenn som ikke vil ha noen problemer med å identifisere seg med rollen han skal spille som tømmerfløter.

Storhøi som Soot

Dennis Storhøi fra Fredrikstad er en av våre mest profilerte skuespillere. Med sin bakgrunn fra Østfold har han god kjennskap til vassdraget og historien. Derfor vil han passe perfekt i rollen som geniet og kanalbyggeren Engebret Soot,

født i Aurskog i 1786 og død i Aremark i 1859.

Alexander Rybak har rukket å bli en artist av verdensformat. Han er MGP-vinner og svært opptatt av å lære bort og inspirere barn og unge. Fiolinen er hans hovedinstrument. Ingen kunne passet bedre til rollen som felespiller Ole Bull, den største superkjendisen Norge hadde midt på 1800-tallet.

Lauvås trår til

Markers mangeårige og svært populære ordfører Stein Erik Lauvås er ikke redd for å kaste seg ut på dypt vann. Nå er han stortingsmann, men det forhindrer ham ikke i å trå til som skuespiller på hjemmebane. Lauvås skal ha rollen som stor-

tingsmann Schweigaard.

Soot-spelet har premiere 27. juni neste år. Det er et utendørs spill med Ørje sluser som kulisse. Det hele handler om husmannssønnen Engebret som er svært interessert i fysikk. Han får en amerikansk fysikkbok av storbonden. Den studerer han nøye og foretar sine egne eksperimenter. Han ender opp med å bygge opp hele Haldenkanalen, helt fra Aurskog til Fredrikshald.

Prosjektleder Anneli Sollie understreker at det nye Soot-spelet vil ha mindre politikk og mer om menneskelige relasjoner enn tidligere spel om Soot.

– Engebret Soot var veldig opptatt av miljøet rundt fløterne, sier hun.

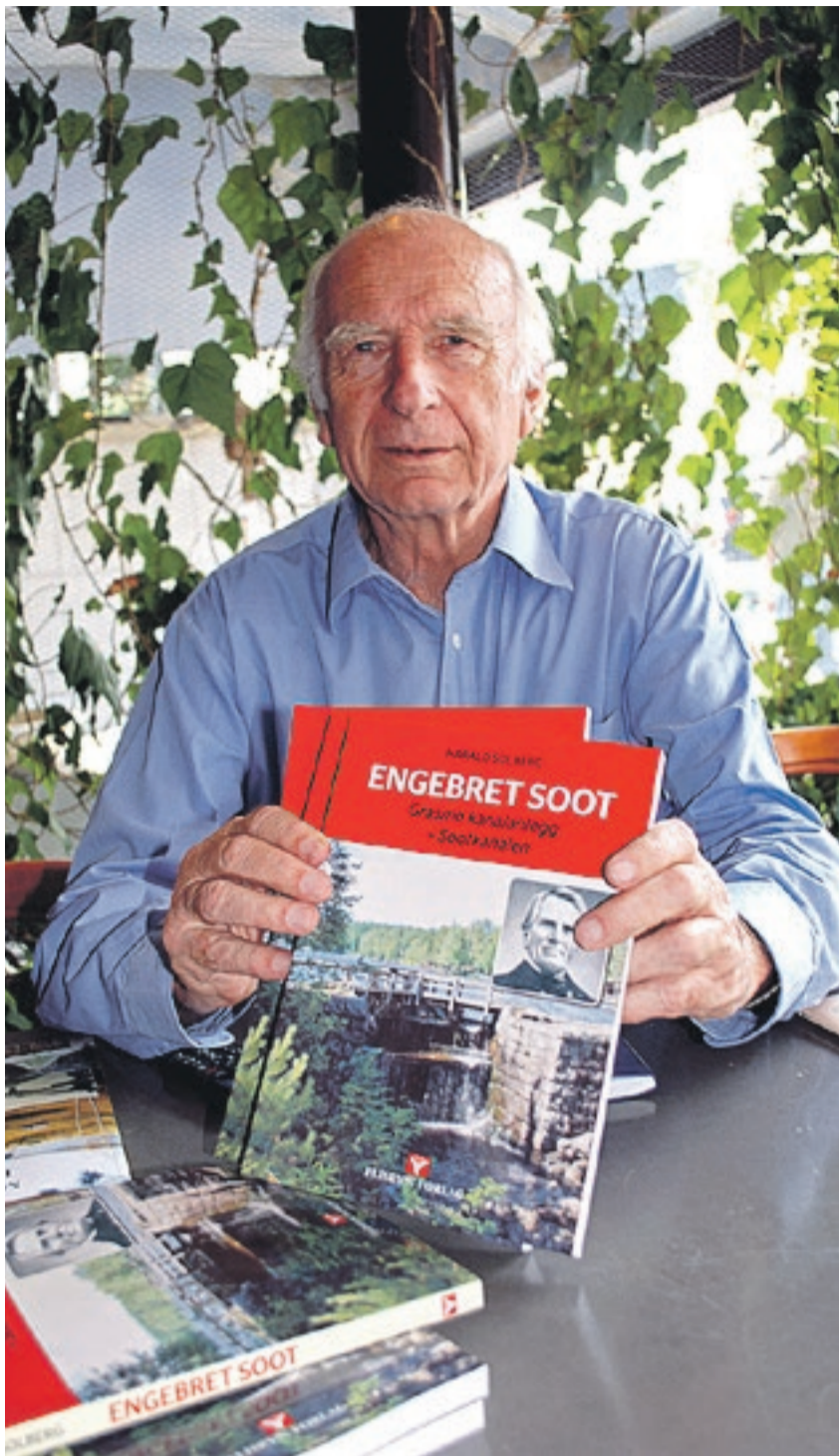

Engebret Soot ble født i Aurskog. Han døde i Aremark i 1859 og ligger gravlagt her på Øymark kirkegård. Foto: Øyvind Ottersen.

DS «Engebret Soot» er oppkalt etter kanalbyggeren. Helt siden 1800-tallet har båten trafikkert kanalen som Soot fikk bygget. I dag går dampskipet i chartertrafikk på kanalen. Foto: Jørn Fjeld.

NY BOK: «Engebret Soot – Grasmo kanallegg – Sootkanalen»

Harald Solberg har skrevet en god og interessant bok om Engebret Soot. Den ble presentert under høstmarkedet i Ørje. Foto: Øyvind Ottersen.

Femmilsskogen

Krokskogen med folkeeventyrenes tuss og troll. Nordmarka, hovedstadens prioriterte rekreasjonsområde og Fjella, Indre Østfolds og kanskje hele fylkets grønne lunge for fremtidige generasjoner. Men Femmilsskogen, sier navnet deg i det hele tatt noe?

For ca. 200 år siden ble den et begrep og dannet grunnlaget for høytflygende drømmer og etter hvert også intens og bitter kamp blant den tids eiendoms- og kapitalhungrige elite.

Denne forjettede kålåker av den prektigste furu og granskog befant seg – og befinner seg fremdeles – i grenseområdene mellom fylkene Hedmark og Akershus. Den avgrensnes av Skarnes i nord, Magnor i øst, Rømskog i sør og Aurskog i vest.

Hvordan få kloa i den og raskest mulig få avvirket og transportert store deler av den til kystnære områder?

Fredrikshald (Halden) var en av byene med tilgang til Nordsjøen og gode kontakter med nordeuropeiske handelshus.

Appetitten på stigende eksport og handel med tømmer og trelast ble daglig skjerpet med bakgrunns-musikk fra sagbrukene i Tistedalsfossen og alskens tungemål på seilskutene i byens havneområde.

Skogene langs hele det sørnorske kystlandskap lå skammelig uthogget en bit innpå 1800 tallet. Handelshusenes representanter var stadig på farten lenger inn i landet. Europa hungret etter norsk trelast.

Den naturlige transportåren for tømmer var – og hadde i generasjoner vært – bekker, elver og sjøer. Det slemme med Femmilsskogen var at alle elver i området hadde avrenning inn i Sverige.

Krangelen om konsesjoner og tollavgifter var en hyppig repeterende melodi.

Hvordan få tømmeret enklest over vannskillet og ned i sjøsystemet mot Fredrikshald? Transporten gikk lenge med hest og doning i vinterhalvåret fra Velta ved Skjervangen (Hedmark), over høydedraget mot sør til Hvervelva og ut i Setten (i dag Aurskog/Høland).

Transporten tok forlang tid; to til tre år før stokken ankom sjøsystemets utløp.

Hodepinen angående transport skulle snart avhjelpes – midlertidig ... Tilbakefall skulle komme, om enn i andre former.

I det sydvestlige hjørne av Femmilsskogen dukket inkarnasjonen av Norges ulike eventyr og sagnfigurer opp. Like fra Askeladden til Per Gynt. Bare med den forskjell at dette ikke var en fantasifigur, men en høyst reell person av kjøtt og blod.

Maken til personens fremferd er sjeldent skuet. Denne skogsfaunen og autodidakten er det den tidligere fløtningsinspektøren i Østerdalen, lensebestyreren på Fetsund og lokalhistorikeren Harald Solberg fra Gullaug ved Drammen har gitt seg i kast med. Helt fra guttedagene under sin oppvekst på Grasmoen med Sootkanalen som lekeplass, har denne fascinerende multikunstneren fanget oppmerksomheten. Personen vi har sirklet inn er selvsagt Engebret Soot.

I hovedsak har Solberg konsentrert seg om Soots fødested og hjemdistrikt, mesterverket Grasmokanalen og Norges første sluseanlegg.

Boken begrenser seg ikke til dette. Den gir en grundig innføring i Soots vesen og arbeidsmetodikk, men avslører også hans svake sider.

Forfatterens egne illustrasjoner anskueliggjør kanalbyggrens arbeidsfelt med hovedvekt på byggingen av Grasmokanalen.

Kontakten med et lagdelt sosialt samfunn brakte sine utfordringer på tampen av et adels- og embedsregjert styresett og lukt inn i klasesamfunnet.

Vi skal ikke røpe for mye her, men kanal- og slusebyggerens opprinnelse gir ytterlige underfundige iakttagelser fra forfatterens side.

Boken gir et vell av god informasjon om Soots stayerevne og overraskende innspill. Han er på farten over hele Sørøst-Norge og store deler av Syd-Sverige i en tidsalder da kommunikasjonsmidlene var av den mest primitive sort.

Ønsker en å komme nærmere inn på livet av denne særegne personen, er Harald Solbergs livslange innsamling av opplysninger en uunnværlig guide på ferden.

Etter en foreløpig og rask gjennomlesning av boka er det forfatterens etterrettelighet og grundighet som fanger oppmerksomheten. Kun ett sted har trykkfeilsdemonen slått til. I kapitlet om dampskipet Engebret Soot har kontraktsåret blitt satt til 1880. Det skal være 1860 og sjøsettingen fant sted 11.oktober 1862. I neste opplag er dette rettet på.

Allerede neste år skal vi atter stifte bekjentskap med denne særegne personen via de skrå bredder i Ørje sluser. Denne gang gestaltet av skuespilleren Dennis Storhøi.

Oppslagsverket om originalen foreligger fra Solbergs hånd.

Eilif Mosbæk

Ta en søndagstur til Rakkestad og besøk

Tlf. 99 22 36 30

www.rakkestad.kommune.no / hjemmefrontmuseet-rakkestad

OG

OPPLEVELSESSENTER
HISTORICA

Gautestad, Rakkestad-www.historica.no | tlf. 69 22 17 52 / 948 93 891

Hjemmefrontmuseet: Åpent hver søndag kl. 12.00 - 15.00

I juli åpent hver dag kl. 12.00 - 15.00

Historica: Åpent hver søndag kl. 14.00 - 17.00

Til Trondheim med MOT

En gang i året møtes alle som jobber med MOT, til en ildsjelsamling. Samlingen kalles dette nettopp fordi at alle som jobber med MOT, ses på som ildsjeler. Det er folk som brenner for jobben sin. I løpet av samlingen holdes det foredrag, workshops og mindre samlinger med ulikt innhold, men med samme mål: MOTs visjon om å skape et varmere og tryggere samfunn.

MOT sentralt ønsker at verdiprogrammet er forankret i toppledelsen i de ulike lokalsamfunnene. På samlingen er det derfor med rektorer, rådmenn og ordførere i tillegg til de som jobber med MOT daglig: MOT-informatorer, de som gjennomfører MOT-besøkene på skolen, og MOT-koordinatorer, de som sørger for at MOT fungerer i kommunene.

Både Aremark og Marker var godt representert på ildsjelsamlingen. De to lokalsamfunnene er begge på god vei til å få MOT som en del av ungdommens hverdag. Vi har stor tro på at våre lokalsamfunn har nytte av å ha MOT og det å bruke MOTs verdier og jobbe med MOTs visjon. For å klare dette kreves det selvfølgelig en innsats på flere plan, og vi jobber stadig for å bli bedre.

Marker fikk utmerkelsen «årets profilbygger med MOT». I denne prisen ligger en bekreftelse på at det jobbes godt. MOT synes på flere sosiale medier og i media. Avisen Grenseland er en god samarbeidspartner når det gjelder å synliggjøre MOT. Dette er vi takknemlig for!

Søk gjerne opp våre to lokalsamfunn på mot.no og på Facebook: MOT i Marker.

Lag en god høst!

Lars Johansson
MOT koordinator i Marker

REFLEKSVESTER

Førsteklassingene ved Aremark skole kan gå en tryggere høst i møte. De har fått nye, flotte refleksevester av banken.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Like sikkert som at høstmørket hvert år sniker seg på oss, like sikkert er det at Marker Sparebank tar turen til førsteklassingene i Aremark og Marker.

Nylig var det sistnevnte som fikk besøk av markedssjef Tom Lervik. Med seg i bagasjen hadde han flotte refleksevester. Førsteklassingene visste meget godt hva de skulle brukes til.

«Det er foratte bilane skal se oss i mørket!»

Førsteklassingene i Aremark fikk flotte refleksevester fra Marker Sparebank. Her er barna sammen med kontaktlærer Mette Marit Grønmyr (t.v.), markedssjef Tom Lervik og assistent Hege Holth.

Ekstra høflige var de unge aremarkingene også. Jentene nei og guttene bukket etter at hver enkelt hadde fått sin vest. Tom Lervik håpet naturlig nok at barna ville bruke vestene flittig, noe de alle sammen lovet «på tro og ære» å gjøre.

Velkommen til din nærbutikk!

REMA 1000 Ørje

Åpningstider: 8-22 (20)

Søndagsåpent april-september: 11-18

REMA 1000

Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübbe** fra Tyskland er i gang med sitt store eventyr – en jordomseiling i seilbåt. Jevnlig fremover vil AGs lesere få rapporter fra paret.

Kakao og rom på Grenada

De verste stormene har latt vente på seg så langt denne orkan-sesongen, og godt er det. Nylig ble det sendt ut melding om at en tropisk depresjon var på vei, med andre ord et kraftig lavtrykk. Spenningen var derfor stor blant båtfolket i bukta, men uværet gikk oss hus forbi.

En tam ape på nakken kan være både spennende og hyggelig.

Det var derimot ikke tilfellet på noen av de andre øyene i området, der lavtrykket hadde gjort seg mer merkbart. Så det var utvilsomt en klok avgjørelse å lytte til sjømann Heinrichs råd om å ankre opp båten i Grenada. Foruten å være en værbeskyttet plass, er det en fargerik og kulturrik øy som tiltrekker seg mange besøkende, deriblant indre østfoldinger.

Mamma på besøk

Da reisefølget måtte melde avbud på grunn av sykdom, tok like godt mamma Evy turen over alene. Hun har jo vært et trofast mannskap om bord og begynner å bli vant til livet under vannlinja. Vi fikk noen fine dager sammen, fylt med mange nye opplevelser og uforglemmelige

møter med koselige folk. Blant annet leide vi bil sammen med et par fra Göteborg og en svensk kompis, som ikke har noe imot venstrekjøring.

Mens vi la by og sivilisasjon bak oss og durte oppover i fjellene, ble temperaturen svalere og skogen tettere. Første stopp var naturreservatet Grand Etang, som er et stort, beskytta område med mangfoldige dyrearter. Her var vi så heldige å stifte bekjentskap med en sjarmerende liten apekatt, nærmere bestemt mona-ape, som kjennetegnes av sin lange hale og nette fasong. Tam som den var, brydde den seg lite om at den var omkranset av en horde nysgjerrige tilskuere. Da en mann dro fram en banan, var den ikke vanskelig å be og tok plass på nakken hans mens den skrelte og fortærte favorittgodbiten.

En liten spasertur tok oss til Grand Etang

Lake, som i grunnen ikke var noe spektakulært syn for oss skandinaver, som til daglig er omgitt av innsjøer på alle kanter. Det så ut som et hvilket som helst lite «tjenn», men under overflaten skjulte det seg en urgammel historie. Bunnen var nemlig et autentisk vulkankrater som ble til for millioner av år siden, i takt med at øya så dagens lys. Brått ble det mer spennende, og en dukkert i krateret hadde ikke vært å forakte. Men her var det et knippe sjeldne fisker som hadde førsteretten.

Seven Sisters

For de av oss som ble skuffa, skulle det snart bli nye muligheter for en svømmetur, for nå stod dagens høydepunkt for tur: vandringen til vannfallet «Seven Sisters». Riktignok fant vi en perle av en foss i Trinidad, men dette var ikke mindre enn sju fosser på rekke og rad. Med andre ord noe vi ikke kunne gå glipp av. Flip-flops ble bytta ut med tursko og støvler, og med vandrerkjeppen under armen satte vi kursen mot de dype skoger.

Men før vi kom så langt måtte vi passere et lite tun. Der ble vi tatt vel imot av husbonden, som var stedets lommekjente guide. Ivrig i tjenesten som han var, ville han vise oss *all* han hadde i den svært så frodige hagen sin. Her fantes blant annet selvdyrka ananas og cashewnøttfrø – og frukter som vi måtte smake på, enten vi ville eller ei. I tillegg til mangfoldige urter og krydder, deriblant sitronmelisse og noe som etter den juleaktige lukten å dømme måtte være nellik. Det viste seg at guiden vår var døv, så det var ikke alltid så lett å kommunisere med ham. Men han var en artig skrue, som med en gløden entusiasme dro oss med fra den ene buskeveksten til den andre. Til slutt overøste han oss med muskatnøtt og forklarte oss viktigheten av å vaske skoa når vi kom tilbake fra turen. Hvis vi bare overlot dette til ham, kunne han garantere for at det ble riktig gjort.

Med et smil fortsatte vi løypa ned en bratt skråning av rød leire. Vi hadde ikke helt skjønt greia med kjeppen, men du verden så godt det var å ha et ekstra bein å stå på for ikke å gå på trynet. Det var én eneste lang nedovergående trapp, hvor de halvmeter høye trinnene var gravd ut i leira og pynta med en bambusstokk på tvers her og der.

Vidunderlig fossefall

Lyden av rennende vann ble stadig tydeligere, og etter en snau times gange stod vi foran det brusende fossefallet som var et vidunderlig blikkfang. Her hadde vi dobbelt opp med både foss og svømmebasseng. Vi bestemte oss for å slå oss ned på den idylliske rasteplassen en stund, fremfor å fortsette til de resterende fem «søstre», som bød på en krevende klatretur oppover i bushen.

Vannet var avkjølende, og noen nøyde seg ikke kun med en dukkert. Et par gærninger tok sats og hoppa utfor stupet, hvor de etter ti meter i fritt fall landa pladask i bassenget. I følge reiseguiden ikke å anbefale, men heldigvis kom de helskinna fra det. Ikke overraskende var husbonden på plass med bøtte og kost da vi var tilbake igjen, og det var duket for den obligatoriske skovasken. «Se, så møkkete!», sa han og pekte på Linn Charlottes sko, som egentlig var tålelig rene og tørre. Han virkelig insisterte, men etter mye om og men slapp både hun og sjåfør Fredrik, med sine tøysko og sokker, unna. Blid og fornøyd tok han imot sin velfortjente driks før vi takka for oss.

Skal si vi fikk oss en god porsjon natur denne dagen, og på hjemveien valgte vi i tillegg en rute utafor allfarvei. Den humpet litt ekstra. Siden vi ikke var kjent i området, måtte vi regne med noen stopp for å studere kartet. Her fikk vi mer

Noe annet enn å hoppe fra 10-meter'n ...

enn én gang uventa assistanse i form av biler som kjørte forbi, stoppa og rygga tilbake for å spørre om vi trengte hjelp. En av dem tilbød seg dessuten å kjøre i følge med oss. Snakk om service! Bare ett eksempel på hvor vennlige og hjelpsomme innbyggerne er på denne øya.

Sjokoladeplantasje

Slik ser den ut, kakaofrukten.

Grenada har mer å by på enn naturskjønne omgivelser. Et besøk på sjokoladeplantasjen Belmont Estate stod høyt på ønskelista. Her fikk vi en innføring i hvordan produksjonen foregår, helt fra kakaofruktene høstes inn til den deiligste sjokolade blir til i fabrikk, pakka i sølvpapir og deretter sendt ut på markedet for å lykkeliggjøre konsumenter verden rundt. Grenada eksporterer faktisk sjokolade til både Storbritannia, USA og Belgia, og den kjente produsenten Lindt henter sine råvarer herfra. Belmonts historie strekker seg 300 år tilbake i tid, og oppdagelsen av disse godsakene skjedde nærmest ved en tilfeldighet. Vi fikk smake på kakaofrukten, og det eneste som kan spises er det geleaktige laget, mens selve bønnene spyttes ut igjen. Men så var det noen glupe hjerner som oppdaga at når de allerede modne fruktene hadde ligget en tid på bakken under et dekke av løv, var de slett ikke så uspiselige lenger. Slik ble

Her blir de edle dråpene til.

ideen til, og den dag i dag legges bønnene i løvbinger i en drøy uke, før de flyttes ut for å tørke i sola i ytterligere flere dager.

Det var dessverre ikke sesong mens vi var der, så vi fikk hverken se denne prosedyren eller «sjokoladedansen». Til slutt dreier det seg nemlig om en tretimers dans oppe i et stort kar, for å fullføre tørkeprosessen og polere bønnene. Å lage «Et lite stykke Norge» er altså ikke gjort i en fei, men for å forenkle det litt har de her gått til investering av en trommel som erstatter dansen, siden det kan bli noe slitsomt i lengden. På tampen fikk vi servert smaksprøver, både av rykende varm sjokolade og Grenadas egen mørke spesialitet. Yummie!

Karibisk rom

Hva hadde Karibien vært uten rom? Det spørsmålet finner vi nok aldri ut av, for denne tradisjonen har dype og fastgrodde røtter, og utvalget er uendelig stort. Her på øya finnes det også flere produsenter, deriblant «Rivers Rum», som fortsatt opererer på den gammaldagse måten. For å finne ut mer om hvordan det foregår, avla vi fabrikk en aldri så liten visitt. Synet som møtte oss var en gedigen vannmølle, som produserer energien som trengs for å knuse sukker-rørene og utvinne sukkeret. Denne prosessen foregår på den andre siden av husveggen, og det var imponerende å se at det gamle treskerverket fortsatt var i flittig bruk, til tross for noe rust her og der og selvfølgelig spor etter sin lange fartstid.

Destilleriet ble grunnlagt av Captain Grant i 1785. Deretter var det i både fransk og engelsk eierskap før to lokale brødre overtok. De valgte å drive på samme måte. Materialet fra sukkerutvinningen blir frakta videre med et originalt minivogntog på skinner, å la gruvebanene som Disneys figurer av og til farer rundt i. Romen lagres deretter i ett år, en prosess som på fint språk kalles for fermentering, men som snarere er en forråtnelse. Deretter sørger en solid kopperkjele for at det blir ekte brennevin. Rivers produserer utelukkende hvit rom, så i motsetning til den mørke varianten lagres den ikke på tønner over flere år. «Nybrent rom» inneholder opptil 85 prosent alkohol, men dette er før fortyningen finner sted, så smaksprøvene vi fikk utdelt var på langt nær så sterke. Det var artig med et innblikk i hverdagen på det tradisjonsrike destilleriet, og før vi dro, var vi så heldig å se vannhullet i aksjon også.

Evy må igjennom den obligatoriske støvelvasken!

Alt har en ende

Resten av tida farta vi mye rundt og var noen turer i byen, på stranda og ved havnene i nærheten. På Port Louis Marina i hovedstaden likte vi oss spesielt godt, så det ble et par besøk der. Rundt marinaen er det bygd opp et trivelig lite sentrum av detaljrike trehytter som huser småbutikker, bakeri og restaurant. Fargerikt og miniatyrtaktig. I tillegg fikk Evy sin yogadebut og ble vennligere innstilt til firfislene, som man på disse breddegrader støter på daglig. Bortsett fra én regnværsdag og én blås-bort-dag, viste været seg fra sin beste side og bikinien var i flittig bruk.

Slik det pleier å være når man har det gøy, fløy tida så altfor fort, og det var dags for Evy å forlate «Hotell Amanda». Vemodig, som alltid, men vi har mange gode minner å hygge oss med. Da gjenstår det bare å takke for en knallfin tid sammen!

Linn Charlotte

Været i Karibien innbyr til late dager og palmesus.

Titteskapet

Johan Ludvigsen - en belest rappkjeft, saftig i replikken og særdeles slagferdig.

prende iført sin uunnværlige knortekjepp. Sentrumskjernen hadde så suverent mange ordkunstnere, så her fikk Johan virkelig boltre seg.

Hadde tid

Disse årene vi beskriver, hadde avgjort sine lyse sider så lenge skrotten fungerte i arbeidssituasjonene. Livet pulserte roligere, og menneskene hadde tid for hverandre. Om en vedkomfyr hadde sloknet ut i vinternatten, var naboen ikke sen om å låne ut glo og ild slik at varmen atter skapte liv og kokemulighet i brakkemiljøet.

Ikke alltid like stor varme og forståelse å hente fra det offentlige sosiale system. Vår venn Johan fant ved en anledning nødvendigheten av å oppsøke trygdekantoret for her muligens å kunne øke kostøret til seg og sin familie. I disse førkrigsårene, etter globale økonomiske katastrofer og ingen anledning til dagens sloganbetegnede «NAV-ing», var en redusert evne til arbeidsytelse slett ingen spøk. Trygdesystemet hadde sine opplagte mangler, og Folketrygden lå 20-25 år inn i fremtiden.

Slo bevisene i bordet

Den tidligere høker både fra Otteid vest og senere lokalene etter Iver Nilsen ved Ørjebraua, hadde nå inntatt posisjonen bak trygdekantorets skranke. Inn strener Johan og fremlegger sitt ærende. Andreas Holt ifører seg sitt mest melankolske blikk og meddeler: «Dessverre! Her gis ingen anledning til understøttelse. Det må fremlegges mer håndfaste beviser og dokumentasjon».

«Du skæ få beviser, far!» På skranken som nesten er like høy som klienten, smelles en skinke av en vandsiret neve, samtidig som et ben svinges fra underdelen av den kortvokste skrotten og opp foran den påholdne tjenestemann. Om denne makabre forestillingen resulterte i muligheter for øket næringsinntak til familien, sier historien intet om.

Rappkjeft

Under sterk tvil om sannferdigheten i følgende beretning, legges tvilen (for denne ene gang) til

Brakkas slagferdige kverulant

I kanalsonens boligmiljø «Brakka» hevdet Johan Ludvigsen suverent sine replikker og sarkasmer. Få var de som våget seg på ordkløverier med denne karen. Belest, saftig i replikken og særdeles slagferdig.

Hør bare: På tidlig 1930-tall, mens Ørje Brug fremdeles var i hevd, var Johan i selskap med Kristian Igletjern opptatt med å sluse en av Brugs lektere til reparasjon. Ørjeslippen på Neset var velegnet til denne jobben. Lekterne var noen uformelige, gjenstridige traug å manøvrere, men omsider hadde karene lyktes i å seile inn i første slusekammer.

Oppe på gangbrettet ved siden av dukket Johans brakkenabo Hjalmar Sell (uttales med enkelkonsonant) opp. Han ble av flere oppfattet som vitebegjærlig, for ikke å si rent ut – nysgjerrig. Svensk som han opprinnelig var, ble et spørsmål avfyrt ned til arbeidssvette, irritable fløtere: «Och vart ska' karama ta' vägen?»

«Te' Grønland før å skyte sel», smalt det kontant fra Johan.

Yrkesskader

Johan fikk føle på kroppen hva et liv på Brugsliperiet hadde å by på. En av maskinene i hallen hadde knust den venstre neven hans og kun latt tommelen tilbake. Ved et annet uhell hadde han kommet i klem mellom transportbånd og sliperisteiner. Resultat: et høyreben som ble leddet til bevegelse i alle retninger, men ulykkeligvis knapt gangbart.

Et høydepunkt i Ørjes sentrumsliv var det når Johan en lørdag ettermiddag kom stol-

side. En høstlig konfirmasjonssøndag var Johan med følge på Øymark kirkegård for å inspisere familiens gravsted. Klokkeklemt avslører høytidstundens avslutning, og etter hvert kommer festkleddede deltagere ut av kirken. En av konfirmantene har lånt arm til sin aldrende og meget skrantende bestemor.

Lent mot gråsteinsmuren, støttende til knortekjeppen, kommer det halvhøyt fra Johan: «Kan det være noe å ta me' sæ him det der?»

Eilif Mosbæk

Ørje Brug omkring 1900.

MÅNEDENS BLINKSKUDD

Det er en stund siden vi sist presenterte Månedens Blinkskudd fra vår lokale fotoklubb. Men nå er vi i gang igjen. Morsomt er det at to «nye» ansikter stikker av med første-premiene denne gang.

ØVVIND OTTERSEN

Marker Fotoklubb har hatt en spennende sommer. Allerede i slutten av mai var klubben representert med en utstilling i Galleri Strømsfoss. Den gang i forbindelse med det store arrangementet i regi av Halden Padleklubb og Halden Kameraklubb.

Nye utfordringer

Utover høsten venter nye oppdrag og utfordringer, og klubben minner om at det alltid er plass til nye medlemmer.

Konkurransen denne gang hadde som tema «I grøftekanten». Der var det Øystein Sjølie og Odd Volen som fant de beste motivene, i hver sin klasse. De har grunn til å være stolte, for det var ikke mindre enn 36 bilder til vurdering. Vi vet ikke om det er rekord, men det kan ikke være langt unna.

Resultatene:

Farger: 1) Øystein Sjølie, 2) Asbjørn M. Nilsen, 3) Sigmund Heed, 4) Kåre Dybvik, 5) Asbjørn Svenkerud.

Svarthvitt: 1) Odd Volen, 2) Steinar Størholt, 3) Kåre Dybvik, 4) Asbjørn M. Nilsen, 4) Dag Krogstad.

Øystein Sjølies vinnerbilde i farger.

Odd Volens vinnerbilde i svarthvitt.

Det skjer i Grenseland

25. SEPTEMBER TIL 20. OKTOBER

SEPTEMBER

TORS DAG 25.

Bygdekinoen på Furulund i Aremark viser kl. 18 filmen «Fly 2: Brann og Redning» og kl. 20 den norske bil-filmen «Børning».

Malerglede i Bruktstua i Aremark kl. 18. Møt opp, gi og få inspirasjon.

LØRDAG 27.

Knøttefotball i Marker Idrettspark. Ørje IL arrangerer avslutningscup.

Rømskog bedehus inviterer til møte med Arne Inge Vaalandsmyr kl. 19.30. Sang av Ingebjørg Berstad Torp.

SØNDAG 28.

Rømskog bedehus inviterer til møte med Arne Inge Vaalandsmyr kl. 11.

Rødnes kirke/menighetsråd inviterer til **jaktgudstjeneste i skogen** kl. 12. Fremmøte senest kl. 11.45 ved Hølaug (Holo). Det blir grilling, kaffe og kaker.

MANDAG 29.

Seniordans i Marker rådhus kl. 17.

Bygdevinnelaget i Aremark inviterer til åpent møte på Furulund kl. 19. Øygun Stjerne Nodeland vil fortelle om sin virksomhet: «Vi i samspill» – en forebyggende veiledningstjeneste for barnefamilier.

TIRSDAG 30.

Rødnes Skytterlag arrangerer årets siste storviltprøve kl. 17–19. Sted: Skytebanen i Rødnes.

OKTOBER

MANDAG 6.

Vevstua i Ørje er åpen fra kl. 9 i kjelleretasjen på ungdomsskolen.

Seniordans på Furulund i Aremark kl. 18.

Hyggeaften på Eldresenteret i Rømskog kl. 18.30. Rømskog Pensjonistforening arrangerer.

ONSDAG 8.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 filmen «Kaptein Sabeltann og Skatten i Lama Rama».

TORS DAG 9.

Vevstua i Ørje er åpen fra kl. 9 i kjelleretasjen på ungdomsskolen.

Håndball i Markerhallen: Ørje IL jenter 18 møter Torp/Østsiden kl. 19.15.

SØNDAG 12.

Rømskog bedehus inviterer kl. 16 til sangstemme med Skjeberg mannskor, ledet av Stein Holth.

MANDAG 13.

Vevstua i Ørje er åpen fra kl. 9 i kjelleretasjen på ungdomsskolen.

TIRSDAG 14.

Misjonsmøte i Aremark menighetshus kl. 19. Marker-prest Øystein Sjølie kommer på besøk.

TORS DAG 16.

Vevstua i Ørje er åpen fra kl. 9 i kjelleretasjen på ungdomsskolen.

Alpha-samling i Aremark menighetshus kl. 19. Emne: «Frihet fra avhengighet», ved Ray Svanberg.

LØRDAG 18.

Kurs i engelsk broderi på Furulund i Aremark kl. 10. Kursleder Aud Karin Holme. Arrangør er Aremark Bygdevinnelag.

TV-aksjonen samler inn penger til Kirkens Nødhjelps arbeid med vann.

MANDAG 20.

Seniordans på Furulund i Aremark kl. 18.

KIRKENE

Informasjon om arrangementer i våre lokale kirker – se www.kirken.no

Faste aktiviteter i Aremark

Bruktstua ved Furulund åpnet torsdag 21. august. Her selges det mye rart, og vi får «varer» inn fortløpende. Torsdag 18. oktober får vi besøk av Bruktbutikken på Ørje.

Bowl spilles hver mandag på Furulund fra kl. 12–14. Østfold folkehelse satser på denne aktiviteten. Vi planlegger turneringer i høst. Gågruppa og Trimgruppa er også aktiviteter for forebygging.

Seniornett har som mål og få alle seniorer aktive på data. En nødven-

dighet på sikt. Etter hvert vil vi koble dette opp mot en Senior Surf Kafé med ungdommen som hjelpere.

Strikkeklubb, strikke kafé og bingo er faste aktiviteter som foregår på aktivitetsstua på Fosbykollen. Aktivitetene starter opp igjen etter ferien 9. og 10. september.

Trenger hjelpere: Har du lyst til å få en eldre venn som du kan følge til butikken eller til legen? Ta kontakt med Frivilligsentralen på rådhuset. Vi trenger alle hjelpsomme hender. Det viktigste man kan gi et menneske er et annet menneske!

Lytttevenn for barneskolen settes i gang etter høstferien.

Faste aktiviteter i Marker

Fredagsklubben på Ungdommens Kulturhus har åpent hver fredag kl. 19–23.

Marker folkebad har åpent for kvinner på tirsdag, menn på torsdag, 13 uker vår og 13 uker høst.

Leksehjelp for flyktninger hver onsdag (unntatt i ferier) kl. 17 på Frivilligsentralen i Marker.

Seniordans for Marker og Aremark mandager kl. 18. Marker partallsuke, Aremark oddetallsuke.

Seniordata på Frivilligsentralen i Marker annenhver onsdag (oddetallsuker) kl. 13–15.

Marker bibliotek: Åpningstider tirsdag og torsdag kl. 10–19, lørdag 10–13.

Gudstjenester:

www.marker.kommune.no
Velg «kirkene i grenseland» i venstre kolonne, så «kalender for kirkene i grenseland».

ENDRINGER I VILTLOVEN

Fra 1. juni ble Viltloven endret slik at jegere nå kan bruke lys under ettersøk på hjortevilt. Til gjengjeld er man pliktig til å varsle grunneier, kommune og politi før lys tenes. Hvis varslingen vil forsinke ettersøket vesentlig (f.eks. at det ikke er mobildekning), kan varsling sendes umiddelbart etter at søket er avsluttet.

Jegeren har bevisbyrden for at påskytinga er lovlig.

I grensekommunene skal Viltnemnda varsles før det brukes lys. Det skal meldes inn navn, dato, klokkeslett, stedsnavn og eventuelt GPS-posisjon. Oppnås ikke telefonkontakt, send SMS med samme den samme informasjonen. I tillegg til kommunen skal også politiet varsles på tlf. 02800. Grunneier skal også varsles. Bevisbyrden for ettersøket ligger fortsatt hos jeger.

Aremark viltnemnd

Nils Erik Aanonsen, leder, 90 06 01 80
Elin Sørli Buer, nestleder, 40 07 30 77
Geir Anders Helgesen, 95 99 25 08
Per Vidar Iversen, 90 61 69 48
Mette Marit Grønmyr, 48 04 21 42 / 97 04 28 77

Marker viltnemnd

Thor Erland Heyerdahl, leder, 69 81 19 42, 95 12 61 10
Thorstein Søby, nestleder, 69 81 15 02, 91 76 13 36
Arnfinn Nasset, 69 81 16 96 / 41 31 24 76
Per Hellgren, 92 46 86 87
Thor Asle Mauritzen, 91 30 13 85

Rømskog viltnemnd

Vakttelefon, 92 66 88 21

”Jeg trenger et nytt hjem”

Vurderer du å bli fosterhjem?

Velkommen til informasjonsmøte

Tirsdag 23. september og tirsdag 21. oktober
Begge dager kl. 18 i Sundløkkaveien 73, Årum

Ytterligere opplysninger: Besøk fosterhjem.no eller Facebook, hvor du går inn på Fosterhjem Østlandet.
Tlf. 466 16 900

BARNEVERN
VAKTEN
FOR INDRE ØSTFOLD

- for barn i akuttsituasjoner

Telefon: 91 38 92 93

Åpningstid:

Hverdager kl. 16–08.

Helger og høytider:

Hele døgnet

AREMARK KOMMUNE

Rådhuset, 1798 Aremark
Sentralbord: 69 19 96 00
Epost: post@aremark.kommune.no
www.aremark.kommune.no

Frivilligsentralen: Aremark rådhus
E-post: frivilligsentral@aremark.kommune.no

Åpningstider**RÅDHUSET**

Mandag til fredag 7.45–15.30

Biblioteket**Nye åpningstider:**

Mandag 17–20, onsdag 9–15 og torsdag 12–18.

Myrland Ungdomsgård**Nye åpningstider:**

Tirsdager «etter skoletid» kl. 14.10–20.

Fredagsklubb kl. 18–23.

Følg Myrland Ungdomsgård på Facebook.

Furulund svømmebasseng**ÅPNINGSTIDENE ER:**

Familier: Tir. 17–21, tor. 17–19 og lør. 10–14.

Kvinner: Ons. 17–19, tor. 19–21. **Menn:** Ons. 19–21.

Influensavaksine

Vaksinasjonsdager: Mandag 6. oktober kl. 15–18.

Onsdag 8. oktober kl. 12–18. Torsdag 16. oktober kl. 12–18. Sted: Helsestasjonen.

Kommunedelplanen

Kommunedelplanen for kulturbygg og fysisk aktivitet 2015–2026 sto på sakskartet i plan og utviklingsutvalget til første gangs behandling torsdag 25. september.

Planforslaget vil bli lagt ut til offentlig ettersyn i seks uker fra ovennevnte dato. Det vil da bli anledning for lag og foreninger og publikum til å komme med forslag til nye tiltak på området kultur, idrett og friluftsliv. Planforslaget vil ligge i resepsjonen på rådhuset og vil bli lagt ut på kommunens hjemmeside. Det offentlige ettersynet vil også bli kunngjort i Halden Arbeiderblad.

Aktiv på dagtid

har startet opp igjen etter sommerferien. Se timeplan på kommunens hjemmeside.

Bygdekino på Furulund

Torsdag 25. september kl. 18: «Fly 2» og kl. 20 «Børning».

Kommunale møter**Tor. 16. oktober**

kl. 10: Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

kl. 12: Eldrerådet

kl. 14.30: Arbeidsmiljøutvalget

kl. 18: Oppvekst og kulturutvalg

kl. 18: Omsorgsutvalg

kl. 19: Plan- og utviklingsutvalg

Tor. 23. oktober

kl. 13.30: Formannskap og adm.utvalg

Torsdag 30. oktober kl. 19: Kommunestyret

Mer info på www.aremark.kommune.no

Følg oss på facebook.

Legg ut dine arrangementer på www.skjer-i.no

MARKER KOMMUNE

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

Frivilligsentralen, tlf. 454 03 762

E-post: frivillig@marker.kommune.no

Åpningstider**RÅDHUSET**

Mandag til fredag 7.30–15.30

Sentralbordet er åpent 8–15

BIBLIOTEKET

Tirsdag kl. 10–19, torsdag 10–19

og lørdag kl. 10–13.

Deltagerstipend 2014**Søknadsfrist 15. november**

Tilskudd gis til lederutdanning, kurs og lignende som kan styrke lag og foreninger innen kultursektoren. Kvittering på betalte kursavgifter vedlegges.

Søknaden sendes Marker kommune, Kultur og Fritid, Postboks 114, 1871 Ørje, eller epost: postmottak@marker.kommune.no

Vil du bli støttekontakt?

Marker kommune søker støttekontakter til oppdrag av varierende størrelse, fra 12 til 16 timer i måneden. Som støttekontakt hjelper du barn og voksne som av ulike årsaker trenger bistand til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter, sosiale sammenkomster og samfunnslivet generelt.

Det er ulike brukergrupper i kommunen som har et behov for støttekontakt, fra utviklingshemmede, ulike psykiske vansker, mennesker med rusproblemer, fysiske begrensninger eller eldre. Og brukerne kommer i alle aldre. Vi trenger derfor også ulike mennesker til støttekontaktoppdrag.

Krav til søker

Vi stiller ikke krav til formell utdanning eller spesiell arbeidserfaring, men du må være stabil, ansvarsbevisst og ønske å jobbe selvstendig. Du må være

oppriktig engasjert i å hjelpe andre mennesker.

Som støttekontakt må du være over 18 år og ha plettfriandel. Det er en fordel å ha førerkort og disponere bil.

Vi kan tilby

Saksbehandler for støttekontakter vil gi opplæring, veiledning og oppfølging.

Støttekontaktene blir ikke ansatt i Marker kommune, men inngår en oppdragsavtale om å jobbe et fast antall timer i måneden, mot en gitt timelønn. Det godtgjøres også et gitt beløp til utgifter i forbindelse med oppdraget samt begrenset kjøregodtgjørelse.

Tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Søknader om spillemidler for 2015 skal sendes elektronisk på <http://www.idrettsanlegg.no>. **Søknadene må meldes til Marker kommune innen 10. oktober 2014.** Spørsmål kan stilles til Else Marit Svendsen eller Ann Kristin Halvorsrud, telefon 69 81 05 00.

RØMSKOG KOMMUNE

Postadresse: Rømskog kommune, 1950 Rømskog
Telefon: 69 85 91 77

Epost: postmottak@romskog.kommune.no
www.romskog.kommune.no

Åpningstider**KOMMUNALE KONTORER**

Mandag til fredag kl. 8–15.30

FRITIDSKLUBBEN

Ungdomslokalet ved industriområdet.

Etter skoletid hver torsdag

5.–7. klasse kl. 13.30–17.

Juniorklubb 1.–7. klasse:

Én fredag i måneden, lapp deles ut på skolen i forkant, kl. 18–20.

Ungdomsklubb: 13–18 år

Siste fredag i måneden kl. 20–23.

Frisklivssentralen åpnet

Ordfører Kari Pettersen åpnet 20. august Rømskog Frisklivssentral. Det er et gratis tilbud til alle som ønsker å endre livsstil, kosthold eller røykevaner. Frisklivssentralen tilbyr motivasjonssamtaler,

frisklivsresept og oppfølging. Frisklivssentralen har oversikt over alle trimtilbud i regi av lag og foreninger i Rømskog.

Frisklivssentralens trimrom er åpent alle dager kl. 7–22. Ta kontakt med helsesøster, fastlege eller folkehelsekoordinator hvis du er interessert.

Elektronisk søknad om bostøtte

1. oktober lanserer Husbanken elektronisk søknad for bostøtte. Bostøtte er en behovsprøvd statlig støtteordning for deg som har lav inntekt og høye boutgifter. Husbanken og kommunen samarbeider om bostøtteordningen. Husbanken fatter vedtakene, men det er kommunen som behandler søknadene og har all kontakt med deg som søker.

Vilkår for bostøtte

Alle over 18 år kan søke bostøtte, unntatt studenter og personer i førstegangstjeneste. Du kan likevel søke hvis du er student med barn, er student uten barn og studiet er et ledd i et offentlig arbeidsrettet tiltak, er under 18 år og har egne barn. Du må bo i boligen du søker bostøtte for. Alle som bor i boligen må også være registrert i Folkeregisteret.

Boligen din må være godkjent for helårsbruk. I tillegg må boligen ha egen inngang, eget bad/toalett og mulighet for å hvile og lage mat. Bor du i bofellesskap og har fått tildelt boligen av kommunen, kan du likevel søke bostøtte.

Inntektsgrenser

Det er satt øvre grenser for hvor høyt inntektsgrunnlag du kan ha for å kunne få bostøtte. Du kan søke bostøtte elektronisk eller på papir. Søknadsfristen for bostøtte er den 14. i hver måned. Utbetaling skjer ca. den 10. i påfølgende måned.

Papirsøknader skal du sende til Rømskog kommune, 1950 Rømskog

Gabriel konsentrerer seg om masker, rett og vrang mens bestemor Kirsten følger med.

- Dette va'kke lett!

I gamle dager kunne «alle» strikke. I dag er det alt for få som behersker kunsten. På Marker skole stiller hjelpsomme bestemødre opp for å snu trenden.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

I faget «kunst og håndverk» i fjerde klasse på Marker skole er elevene i gang med å lære seg strikking. For å få ekstra god og kyndig hjelp har flere av elevenes bestemødre velvillig stilt opp. Det setter både elever, lærere og skoleledelsen stor pris på.

- Vanskelig

Da vi besøkte de to fjerdeklassene, var det aller første time med garn og pinner. Ikke overraskende var det flere som ga uttrykk for at strikking er vanskelig. Men øvelse gjør mester, og bestemødre er tålmodige. Derfor var de ikke i tvil om at elevene ville komme i mål med sitt prosjekt; å strikke hver sin flotte dukke.

Tre jenter som liker å strikke. Fra venstre Erle, Aase og Oda. Bestemor Aase viser dukken slik den skal se ut når barna har strikket ferdig.

Avisa Grensland blir distribuert i Aremark, Marker og Rømskog, samt til utenbygds abonnenter. Avisa Grensland vil også være tilgjengelig i de lokale dagligvareforretningene, bensinstasjonene, Marker Sparebank,

Bakergaarden, Solstrand Terrasse, Furulund, Møllerens Hus, Rømskog bibliotek og i de tre rådhusene. Ta kontakt dersom du har et budskap du ønsker å formidle, det være seg redaksjonelt eller i form av en annonse.

Telefon: 468 24 777
Epost:
oyvind.ottersen@
grenslandmedia.no